

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

ВОВКА ІГОРЯ ВАСИЛЬОВИЧА

«Ефективність оздоровчої діяльності у формуванні людського

капіталу сільськогосподарських підприємств», що

подана на здобуття ступеня доктора філософії

в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальності 051 Економіка

Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок з планами роботи Львівського національного університету природокористування.

В умовах сучасних викликів, що постають перед аграрним сектором України, питання формування якісного людського капіталу набуває особливого значення. Сільськогосподарські підприємства функціонують у складному соціально-економічному середовищі, що вимагає від них не лише високої продуктивності, а й дбайливого ставлення до здоров'я працівників як ключової складової людського капіталу. Саме тому ефективна оздоровча діяльність стає необхідною умовою підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств і розглядається як стратегічна інвестиція, що підвищує продуктивність, мотивацію та стабільність трудового потенціалу.

Водночас у науковій літературі недостатньо досліджено питання ефективності таких заходів саме в контексті сільськогосподарського виробництва, де специфіка умов праці та життєдіяльності працівників вимагає окремого підходу. Тому, тема дисертаційного дослідження є своєчасною, надзвичайно актуальною, має важливе теоретичне й практичне значення та відповідає сучасним завданням розвитку людського капіталу в аграрному секторі економіки.

З огляду на сутність тематичної спрямованості дисертації, її мета повністю відповідає темі, а саме полягає у обґрунтування напрямів і розробці рекомендацій щодо розвитку і підвищення ефективності оздоровчої діяльності сільськогосподарських підприємств як чинника формування їх якісного

людського капіталу в частині здоров'я його носіїв – працівників підприємств. Визначене у дисертації коло завдань повністю вирішено, що дозволяє констатувати досягнення поставленої мети дослідження.

Дисертаційна робота виконувалася відповідно до плану науково-дослідних робіт факультету управління, економіки і права Львівського національного університету природокористування та є складовою теми наукових досліджень на 2021-2025 рр. «Механізми забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки та сільських територій» (номер держреєстрації 0121U108898). В рамках даної тематики дисертантом досліджено теоретико-методологічні, методичні і практичні аспекти розвитку і підвищення ефективності оздоровчої діяльності сільськогосподарських підприємств як чинника формування їх якісного людського капіталу, що в сучасних умовах все більше визначає рівень ефективності функціонування цих підприємств та рівень їх конкурентоспроможності на ринках продукції галузі.

Загальна оцінка змісту роботи.

Дисертаційне дослідження виконано на належному науковому рівні, що відповідає вимогам чинного Порядку присудження ступеня доктора філософії. Робота вирізняється комплексним підходом до дослідження, чіткою логікою викладення матеріалу та обґрунтованістю висновків. Структурно-логічна побудова дисертаційної роботи дозволила автору комплексно дослідити механізми впливу оздоровчих заходів на розвиток трудового потенціалу, продуктивність праці та соціальну відповідальність сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах.

Основні наукові результати, їх новизна, ступінь обґрунтованості та достовірності.

Робота вирізняється високим рівнем наукової новизни та концептуальної унікальності, що виявляється в цілісному та системному підході до розв'язання поставлених завдань.

В дисертації комплексно застосовано загальнонаукові та спеціальні економічні методи дослідження, що дозволили забезпечити достовірність та обґрунтованість наукового пошуку. Автором використано абстрактно-логічні та

економіко-статистичні методи, методи аналізу та синтезу, методи експертних оцінок та інші.

Дисертантом опрацьовано значний масив статистичних даних та інших інформаційних матеріалів, нормативно-правових документів. Результати дослідження ілюструють численні таблиці, рисунки та додатки. Для дослідження окремих аспектів проблеми було використано анкетне опитування на базі конкретних підприємств.

Наукова новизна роботи окреслена сформульованими метою та завданнями дослідження, яких дисертанту вдалося досягти.

Позитивної оцінки заслуговує запропоноване авторське трактування людського капіталу як динамічної системи знань, навичок, досвіду, здібностей і здоров'я, що є невід'ємною характеристикою працівника та основою економічного зростання підприємства.

Автором теоретично обґрунтовано й емпірично підтверджено логічний ланцюг взаємозв'язків, що має складний і циклічний характер, у формі «здоров'я – людський капітал – економічне зростання – здоров'я», який відображає взаємозалежність ключових факторів соціально-економічного розвитку.

Ступінь обґрунтованості результатів підтверджено використанням сучасних інструментів економіко-статистичного аналізу, опрацюванням емпіричних даних функціонування сільськогосподарських підприємств різних організаційно-правових форм, а також апробацією запропонованих рекомендацій на прикладі агропідприємств Західного регіону України.

Достовірність отриманих висновків забезпечено системністю дослідження, логічною послідовністю застосованих наукових методів, критичним узагальненням світового та національного досвіду з урахуванням особливостей аграрного сектору та актуальних викликів ринку праці.

Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Результати, отримані дисертантом в межах дослідження, вирізняються актуальністю та практичною значущістю. Теоретичне значення результатів дисертації полягає в поглибленні наукових уявлень про людський капітал у

контексті аграрного сектору, зокрема через виявлення ролі оздоровчої діяльності як складової соціально-економічної категорії «здоров'я» у структурі людського капіталу.

Практична цінність дисертації полягає в розробці конкретних рекомендацій щодо впровадження програм оздоровлення персоналу на сільськогосподарських підприємствах, що сприяють підвищенню продуктивності праці, зниженню рівня професійних захворювань і зміцненню трудового потенціалу.

Дослідження дисертанта пройшли виробничу апробацію та прийняті до впровадження: ПП «Західний Буг» (довідка від 10.05.2024 р.); ТОВ «СЕ Бороднетце-Україна (довідка № 107/16 від 08.05.2024 р.); ТОВ «АГРОЛАЙФ-ГРУП» (довідка №165/24 від 14.05.2024р.); ТОВ «ПОДІЛЛЯ ОВОЧІ» (довідка №12 від 14.05.2024р.). Основні положення дисертаційного дослідження використовуються у навчальному процесі ЛНУВМБ при викладанні курсів «Економіка розвитку», «Потенціал підприємства», «Економіка підприємства», «Соціальна відповідальність» і застосовані при складанні методичних вказівок для вивчення даних курсів студентами факультету управління, економіки та права (довідка №01-25-09/31-0184 від 02.10.2024р.).

Загалом, зміст роботи відповідає вимогам, має як теоретичне, так і прикладне значення, а результати дослідження можуть бути використані як у практиці управління сільськогосподарськими підприємствами, так і в подальших наукових дослідженнях.

Достовірність і повнота викладу основних положень, висновків та результатів дослідження.

Матеріали дисертаційної роботи висвітлені в 15 наукових працях, зокрема: 4 праці – у наукових фахових виданнях категорії «Б»; 11 тез доповідей у матеріалах конференцій, отримано 1 свідоцтво про державну реєстрацію авторського права на твір.

Вимоги МОН України щодо необхідності кількості статей та їх якості дотримані. Варто зауважити, що у наукових працях дисертанта достатньо повно висвітлено зміст представленої дисертації.

Дотримання вимог академічної доброчесності.

У дисертаційній роботі Вовка І. 'В. не виявлено ознак академічного плагіату, а також випадків фабрикації чи фальсифікації даних. Цитування виконано до прийнятих стандартів. Усі висновки та запропоновані рекомендації, викладені в розділах дослідження, мають належне обґрунтування та повністю відповідають поставленим цілям. Робота завершується узагальненими висновками й доповнена додатками, які висвітлюють ключові аспекти проблематики та результати дослідження.

Звідси можна зробити висновок про дотримання дисертантом вимог академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційного дослідження.

Дисертація Вовка Ігоря Васильовича справила позитивне враження, принципових недоліків щодо структури, змісту, обсягу, оформлення, а також теоретичного та практичного значення немає. Проте, як і будь-яке дисертаційне дослідження, окремі положення сприймаються неоднозначно, тому варто зазначити певні дискусійні моменти і зауваження.

1. Автор зосереджується переважно на економічному та соціальному вимірі здоров'я, але не враховує міждисциплінарний характер проблеми, зокрема: екологічні чинники (якість довкілля у сільській місцевості), демографічну ситуацію (старіння кадрів).'

2. У сучасних умовах цифрові рішення можуть суттєво підвищити ефективність оздоровчої діяльності, проте автор їх згадує дещо обмежено.

3. Проблема здоров'я й оздоровчих потреб має суттєві різниці у чоловіків і жінок, у молодих і літніх працівників, проте в дослідженні цей аспект ігнорується.

Водночас, зазначені зауваження мають дискусійний характер та не впливають на загальний позитивний висновок щодо аналізованої дисертації.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Вовка Ігоря Васильовича на тему: «Ефективність оздоровчої діяльності у формуванні людського капіталу сільськогосподарських підприємств» є самостійним, цілісним і завершеним науковим дослідженням, має

достатньо високий теоретичний, методичний та практичний рівень. Результати дослідження Вовка Ігоря Васильовича є достовірними, оскільки ґрунтуються на фактичних висновках, отриманих за допомогою сучасних методів дослідження. Висновкам та рекомендаціям притаманна наукова новизна та достатній рівень аргументації. Актуальність теми дослідження, рівень наукової новизни, повнота викладеного матеріалу, ґрунтовність теоретичних положень і практичних рекомендацій, а також відповідність поставленим завданням свідчать про те, що дисертація відповідає вимогам до рівня наукової кваліфікації здобувача.

Обсяг та оформлення дисертаційної роботи «Ефективність оздоровчої діяльності у формуванні людського капіталу сільськогосподарських підприємств» є такими, що відповідають діючим вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року (зі змінами і доповненнями), а її автор Вовк Ігор Васильович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
в. о. завідувачка кафедри економіки
Львівського національного університету
ветеринарної медицини та біотехнологій
ім. С. З. Гжицького

Ганна СИРОТЮК

